

2022-08-25

Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen
Helen Persson

HSN/671/2022

Rekommendation om kostnadsfrihet för alla som anses ha otillräckligt skydd mot mässling, röda hund, difteri, stelkramp, polio och kikhosta

Ärendebeskrivning

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har 2022-05-20 beslutat att rekommendera regionerna följande:

- att erbjuda vaccination kostnadsfritt för alla oavsett ålder som vid medicinsk bedömning anses ha otillräckligt skydd mot mässling, röda hund, difteri, stelkramp, polio och kikhosta
- att rekommendationen även avser både de som söker skydd enligt massflyktsdirektivet och asylsökande, och
- att rekommendera regionerna att godkänna och omgående tillämpa denna rekommendation.

De nämnda sjukdomarna omfattas av det allmänna vaccinationsprogrammet för barn enligt HSLF-FS 2016:51, vilket innebär att de aktuella vaccinationerna är kostnadsfria för barn och ungdomar < 18 år. Vid vaccination av vuxna tas däremot avgifter ut. Vaccinationstäckningen i den svenska befolkningen är generellt mycket god, men ”luckor” finns för vissa av sjukdomarna i vissa åldersgrupper.

Som en konsekvens av Rysslands invasion flyr delar av civilbefolkningen i Ukraina för att söka skydd i andra länder, däribland Sverige. Folkhälsomyndigheten har publicerat en genomgång av de smittskyddsinsatser som myndigheten bedömer nödvändiga för personer från Ukraina som söker skydd i Sverige. I rapporten framgår att det 2018–2019 var ett utbrott av mässling i Ukraina, och Folkhälsomyndigheten gör bedömningen att det kan finnas luckor i vaccinationstäckningen avseende mässling och även andra sjukdomar bland personer från Ukraina.

Med anledning av detta rekommenderar Folkhälsomyndigheten regionerna att erbjuda vaccination mot mässling, röda hund, difteri, stelkramp, polio och kikhosta och att detta bör prioriteras oavsett ålder.

För att få kunskap om vaccinationsstatus och kunna bedöma vaccinationsbehovet hos enskilda personer gör regionerna en individuell medicinsk bedömning, som vanligen sker i samband med de hälsoundersökningar som regionerna erbjuder asylsökande och personer som får uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet.

SKR för även ett resonemang kring den lagliga grunden för eventuell kostnadsfrihet bl.a. vid vaccination av vuxna mot sjukdomar, som ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet för barn.

SKR uttrycker uppfattningen att ingen enskild oavsett ålder av ekonomiska skäl skall tvingas avstå från vaccination mot mässling, röda hund, difteri, stelkramp, polio och kikhosta, varför man rekommenderar regionerna att erbjuda vaccination kostnadsfritt för alla oavsett ålder, som vid medicinsk bedömning anses ha otillräckligt skydd mot nämnda sjukdomar. Beslutet omfattar därmed också asylsökande och de som erbjuds vård på samma sätt som asylsökande.

Ytterligare motiv till att införa generell avgiftsfrihet i hela landet är att det sannolikt medför högre vaccinationstäckning samt att det minskar den administrativa bördan för regionerna.

Ekonomiska konsekvenser

Det är svårt att uppskatta kostnaderna för ett genomförande av SKR:s rekommendation, som är beroende dels av antalet personer, de enskildas behov av vaccinationer och vaccinationsviljan inom flyktinggruppen, dels av behovet av (kompletterande) vaccinationer bland övriga vuxna länsbor i olika åldersgrupper. Enligt läkare på Asylhälsan har ca 90% av de som kommer från Ukraina fått MPR-vaccin (mässling, påssjuka, röda hund). Det är även bra vaccinationstäckning för polio. Hittills har det kommit ca 400 personer från Ukraina och skulle dessa samt ytterligare länsbor och andra asylsökande behöva kompletterande vaccinationer så uppskattas kostnaden till 250 000 kronor.

Beslutsunderlag

SKR's rekommendation om kostnadsfrihet för alla oavsett ålder som vid medicinsk bedömning anses ha otillräckligt skydd mot mässling, röda hund, difteri, stelkramp, polio och kikhosta.

Regiondirektörens förslag

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. SKR:s rekommendation godkänns och tillämpas i sin helhet;
2. Vaccination ska vara avgiftsfri för alla oavsett ålder som vid medicinsk bedömning anses ha otillräckligt skydd mot mässling, röda hund, difteri, stelkramp, polio och kikhosta
3. Avgiftsfriheten avser både de som söker skydd enligt massflyktsdirektivet och asylsökande
4. De merkostnader som uppstår för dessa vaccinationer, ska finansieras inom befintlig budget

I tjänsten
Anders Byström
Tf. Regiondirektör

Johan Palm
Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen

Utdrag till

Regionstyrelsen
Hälso- och sjukvårdsdirektör
Chef hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Avgiftshandläggare
Avgiftsrådet
Micael Widerström
Urban Tirén